

Csató Anita

Young adult irodalom John Green *Papírvárosok* című regényében és a középiskolai oktatásban

Bevezetés

Tanulmányomban a gyermek- és ifjúsági irodalom egyik egyre népszerűbb műfajával, a *young adult literature* regényekkel és azok középiskolai oktatásban történő feldolgozási lehetőségeivel foglalkozom. Munkám első részében áttekintem a műfaj fejlődésének történetét, a műfaj jellegzetes jegyeit, valamint azt, hogyan járulhat hozzá a diákok olvasási kedvének növeléséhez a *young adult* regényekkel történő megismerkedés. Dolgozatom második felében *John Green Papírvárosok* című regénye segítségével járom körül a műfaj sajátosságait, továbbá igyekszem lehetséges alternatívákat bemutatni arra, milyen kapcsolódási pontokon keresztül építhető be a középiskolai oktatás keretei közé a *young adult* irodalommal való ismerkedés.

I. *Young adult literature* és/vagy ifjúsági irodalom?

I.1. A *young adult* regények műfaji jellemzői

A *young adult literature* (továbbiakban: *young adult*) angolszász gyökerekkel rendelkező irodalmi műfaj, melynek alkotásai a hazai szakterminológia alapján leginkább a gyermek- és ifjúsági irodalom művei között találnak helyet. Elsődlegesen a 12–18 éves korosztályt megszólító regényekről beszélünk, így fennáll a lehetőség arra, hogy pusztán az ifjúsági irodalommal azonosítsuk e regényeket, ám ahogy az a későbbiekben kifejtésre kerül, a *young adult* világa nem feltétlenül azonos teljes mértékben az ifjúsági regények világával.

A fogalom meghatározása azonban mindmáig homályos és pontatlan, több okból eredően. A lehetséges magyarázatok közt találhatjuk elsődlegesen azt, hogy magának a gyermek- és ifjúsági irodalom fogalmának, kereteinek a meghatározása sem problémamentes, ahogy arra több tanulmány szerzője is felhívta már korábban a figyelmet (Green, 2015). A különböző definíciók közös pontja azonban, hogy a gyermek- és ifjúsági irodalom körébe tartozó művek egytől egyig olyan irodalmi szövegek, melyek figyelembe veszik a megcélzott korosztály életkori sajátosságait, ezáltal a gyermekek

könnyebben értelmes diskurzust tudnak létesíteni velük, képesek azokkal valamilyen párbeszédbe lépni (Bárdos és Galuska, 2013). Ezen művek jellemzően olyan nyelvi kommunikációs elemekkel, narratív technológiákkal dolgoznak, melyek befogadása a megcélzott korosztály számára nem okoz nehézséget, valamint olyan élethelyzeteket, tapasztalatokat jelenítenek meg, melyek figyelembe veszik a már említett, célcsoportra vonatkozó életkori sajátosságokat

E jellemzőket magukon hordják a *young adult* alkotások is, így motivációs világuk szinte azonos a gyermek- és ifjúsági irodalom körébe tartozó ifjúsági regényekével. Torbó Annamária meghatározása szerint a *young adult* regény „olyan szórakoztató alkotások gyűjtőfogalmát takarja, amelyek elsősorban a 12 és 18 éves közötti fiatalok számára íródtak, továbbá a központi problémafelvetés és a bennük megjelenő témák tekintetében az ő speciális igényeikhez igazodnak”. (Torbó, 2019, 227. o.)

E sajátosságok, ahogy azt korábban is láthattuk, igazak a gyermek- és ifjúsági irodalom alkotásaira is. Mi teszi lehetővé hát, hogy külön kezeljük a *young adult* alkotásokat a gyermek-és ifjúsági irodalmon belül? A válasz elsődlegesen a tematikában, valamint a történetek lezárásában keresendő. A *young adult* művek komplex, több szempontú kérdésfelvetésekkel dolgoznak, gyakran komoly erkölcsi dilemmákat ábrázolnak, melyek bemutatása során egyaránt merítenek példákat a popkultúra, valamint a szépirodalom regiszteréből is. Az alkotásokban a világot rendszerint a főszereplő, idősebb kamasz szemszögéből látjuk, aki a megpróbáltatások során válik felnőtté: *coming-of-age* folyamata (Torbó, 2019). A kihívásoknak, megpróbáltatásoknak nagy tétje van a regényekben, rendszerint a hősök saját fejlődésének, identitásformálódásának a kulcsai, vagy akár egy közösség, világ megmentését is jelenthetik.

Olyan visszatérő tematika és motívumháló jellemzi a történeteket, melyek szorosan kapcsolódnak a *coming-of-age* folyamatához. Így jellemzően hangsúlyos szerepet kap e regényekben az iskola, a barátok, a szerelem tematikája, de a kétezres évektől megjelenő regényekben gyakran visszatérő témát jelent például a betegség, függőség vagy a kortársak zaklatásának kérdése is¹ (Torbó, 2019). Ezek az érzékeny társadalmi témák azok, melyek egyrészt kiemelik a *young adult* alkotásokat az ifjúsági irodalomból.

Másrészt fontos talán legjellemzőbb különbség az ifjúsági regényekhez képest, hogy a *young adult* alkotások sosem zárulnak katarzissal (Nagy, 2020). A történetek gyakran nyitott végűek, megteremtik ezzel a befogadó számára a cselekmény továbbgondolásának lehetőségét, így valóban diskurzusra hívják az olvasót, aktív befogadói munkát igényelnek: a *young adult* művek csupán felvázolnak lehetséges megoldásokat a felmerülő problémákra, kérdésekre, azonban a történet végén egyértelmű választ szinte sosem adnak.

¹Lásd pl. Green, J. (2013): *Csillagainkban a hiba*. Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., Bp., vagy Green, J. (2018): *Teknősök végtelen sora*. Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., Bp., vagy Asher, J. (2017): *Tizenhárom okom volt*. Könyvmolyképző Kiadó Kft., Bp.

További fontos sajátossága a *young adult* műfajába tartozó regényeknek a műfaji hibridizáció, mely által sohasem sorolhatók be tisztán egyik vagy másik műfajba sem. Az egyes szám első személyű narráció, a belső vívódások megjelenítése, a kamasz főhős szemszögéből láttatott világ megteremtik a lehetőséget annak, hogy elsődlegesen akár fejlődésregényként is olvashassuk e történeteket, ugyanakkor a változatos témahálónak köszönhetően jelen vannak más műfaji jellemzők is, így a *young adult* regények jó eséllyel tudják megszólítani a kamasz olvasókat, hiszen egy színes, változatos világot kínálnak számukra, melyben minden olvasó megtalálhatja a számára érdekes pontokat (Torbó, 2019).

I.2. A *young adult* regények virágzása

Magát a *young adult* kifejezést a *Young Adult Library Services Association* használta először gyűjtőterminológiájaként az 1960-as években.

A kezdeteket, a hatvanas évek első felét többnyire még a sokszor következtelen, sablonos fikatív történetek uralták a műfajban, melyek nem ritkán végződtek *happy end*dél. A fordulópontot az 1967-es év jelentette. Ekkor debütált *Susan Eloise Hinton Kívülálló*k, valamint *Robert Lipsyte The Contender* című regénye, s ezek nyitották meg a *young adult* regények első aranykorát (Cart, 2018).

Cart ekkora teszi a *young adult* regények első virágkorát; a sablonos fikatív történeteket ekkor váltották fel az árnyaltabb, komplexebb világokat felépítő művek, melyekben a fikció mellett dominánssá vált a kortárs világ realiztikus ábrázolása is. Ezek az alkotások már szinte kivétel nélkül egyes szám első személyű narrációval dolgoztak, a kamasz főhősök szemszögéből ábrázolták a világot, s gyakran olyan jelentős problémákat helyeztek középpontba, mint például a veszteség, gyász stb. kérdése. Nem adtak didaktikus válaszokat, sémákat a felmerülő problémák megoldására, befejezésük általában nyitott volt, nem jellemezte a *happy end* a történetek zárását.

A *young adult* regények újbóli felvirágzásának kezdetén, a kétezres évek elején jellemző volt a realiztikus szemlélet háttérbe szorulása, s olyan műfaji elemek kerültek túlsúlyba a regényekben, melyek leginkább a fantasy, a horror, a tudományos-fantasztikus művek világát jellemzik.²

Hazánkban a *young adult* regények igazi virágzását a 2010-es évek hozták el, amikor olyan nagyszerű alkotások tették népszerűvé az olvasást a fiatalok körében, mint például *Suzanne Collins Az éhezők viadala*-trilógiája. A 2010-es években a fantasy, a disztópikus sci-fi jegyeit magánhordozó *young adult* regények mellett nagy népszerűségnek örvendtek a kamaszok körében a realizmushoz közelebb álló, gyakran társadalmi problémákat feldolgozó *young adult* művek, mint például *John Green* történetei. E

² Egyes szerzők például a korban megjelent regények közül a *young adult* regények határmezsgyéjére sorolják a Harry Potter-széria utolsó négy regényét is (Torbó, 2019).

regények nemcsak a könyvek lapjain hódították meg a kamaszokat, hanem a mozi-vászonon is nagy sikert arattak, ami tovább növelte diskurzusképző erejüket, így akár az olvasási kedv növekedéséhez is hozzájárulhatott a filmes adaptációk népszerűsége, hiszen a tinédzserek egy számukra már ismerős, népszerű művel találkozhattak.

II. Realisztikus *young adult* a kétezres években

John Green: Papírvárosok

John Green amerikai író, pedagógus 2005-ben debütált az irodalmi életben *Alaska nyomában* című regényével. Művei általánosságban véve a kamaszokat, a 12–18 év közötti korosztályt szólítják meg, s szinte kivétel nélkül besorolhatók a *young adult* regények közé, ugyanakkor a felnőtt olvasóközönség körében is népszerűnek számítanak.

A valódi áttörést a 2012-ben megjelent *Csillagainkban a hiba* című regénye hozta meg számára, mely a *New York Times* magazin szerint a megjelenés évében a legnagyobb példányszámmal eladott könyvek között foglalt helyet.³ A művei népszerűségét jól mutatja, hogy első regényéből 2019-ben sorozatot készítettek, valamint a *Csillagainkban a hiba* 2014-es filmes adaptációja sikerfilmnek számított. A történeteiből készült filmes adaptációk tovább növelik regényei diskurzusképző erejét, hiszen a megcélzott 12–18 éves korosztályt ezáltal több csatornán is el tudják érni művei.

Green regényei egytől egyig napjainkban játszódó, kamasz főhősökkel operáló történetek, melyek nemcsak a tinédzsereket életkori sajátosságaikból eredően érdeklő problémákat dolgoznak fel (pl. identitáskeresés, barátság, szerelem stb.), hanem sokszor fontos társadalmi kérdéseket is érintenek (pl. olyan tabutémákat feszegetnek, mint a mentális betegségek társadalmi megítélése⁴), így leginkább a realisztikus *young adult* regények táborába sorolhatóak be.

Papírvárosok címen 2008-ban megjelent regénye⁵ (mellyel 2015-ben filmes adaptáció formájában is találkozhattak a nézők) elsősorban a 12–18 éves korosztályt megszólító tematikája és műfaji jegyei alapján a realisztikus *young adult* regények közé sorolható mű.

Ahogy az korábban említésre került, a *young adult* regények egyik fő jellemzője a műfaji hibridizáció, többféle műfaj jegyeinek ötvözése. A *Papírvárosok* olvasható fejlődésregényként, kalandregényként vagy detektívregényként is. A három műfaj jellemzői közül legdominánsabban azonban egyértelműen a fejlődésregény jegyei uralkodnak a művön.

³ Letöltés: <https://www.johngreenbooks.com/> (2021. 01. 22.)

⁴ A mentális betegségek társadalmi megítélését dolgozza fel például *Green Teknősök végtelen sora* című regényében.

⁵ A regényért *Green* 2009-ben Edgar Allan Poe-díjban részesült mint az év legjobb *young adult* regénye.

A regény cselekményét a gimnazista Quentin „Q” Jacobsen szemszögéből követhetjük nyomon, aki én-narráció formájában meséli el kalandjait. A történet során felmerülő kihívások leküzdése közben Quentin fontos kérdéseket tesz fel saját énképét, identitását illetően, s a regény végére teljesen más szemszögből látja saját magát fiatal főhősünk.

Nemcsak Quentin fejlődését kísérhetjük figyelemmel a regény lapjain, hanem az ő szemszögéből láthatjuk a szomszédságában élő, majd egy nap váratlanul eltűnő évfolyamtársa, Margo Roth Spiegelman önkeresésének folyamatát is. Így válik a történet egyik fontos központi témájává önmagunk megismerése, értelmezése a másik személy tükrében. Ezt erősíti *Green* narrációja is: a két fiatal fejlődését egy nézőpontból, Quentinéből követhetjük nyomon.

Margo és Quentin képében két gyökeresen ellentétes karaktert ismerhetünk meg. Quentin jó tanuló, a megszokott rutin rajongója; az iskolában viszont nem túl népszerű diák, akit pszichológus szülei mindenben segítenek (vagy éppen tudatukon kívül gátolnak) felnőtté válásának folyamata során. Margót ezzel szemben az egész iskola ismeri, igazi lázadó kamasz, ugyanakkor míg Quentin mindenben szülei és barátai támogatását élvezzi, addig Margo magányos hős, akinek egyetlen társa kalandjai során kezdetben Quentin, majd pedig a fiút hátrahagyva önállóan vág bele rejtélyes utazásába.

Margo váratlan megjelenése, majd még váratlanabb rejtélyes eltűnése kibillentti Quintint a megszokott mindennapi rutinjából, saját határainak átlépésére biztatja, miközben izgalmas kalandokat élnek át barátaival. A lány eltűnésével a fiúra és barátaira hárul a feladat, hogy Margo nyomába eredjenek, s itt veszi kezdetét közös kalandos nyomozásuk. A kalandregény és a detektívregény műfaji sajátosságai végigkísérik a főhős fejlődéstörténetét: a rejtélyek megoldása során Quentin nemcsak Margóhoz kerül közelebb, hanem saját magát és környezetét is egyre árnyaltabban kezdi szemlélni.

A regény s *Green* alkotói munkájának egyik legnagyobb erőssége a rendkívül pontosan megrajzolt, változatos mintákat felmutató, folyamatos fejlődésben lévő kamasz szereplők. *Green* lényegében a kétezres évek tinédzserjeinek hangján képes elmesélni a kamaszkor kihívásait, megalkotva ezzel olyan sokdimenziós tinédzserek karaktereit, akikkel diákok széles köre képes azonosulni (*Deakin, Brown és Blasingame, 2015*).

Sara Hays Portraits of the Modern American Teenager in the Novels of John Green című doktori értekezésében a *Green* regényeiben felbukkanó tinédzserek megnevezésére a „John Green Teenager” kifejezést használja (*Hays, 2018*).

Hays szerint *Green* tinédzserei a következő visszatérő tulajdonságok mentén írhatóak körül: humoros, bölcs, (ön)reflektív, művelt, olvasott fiatalok (*Hays, 2018*). Ezek a szereplők olyan fontos kérdésekre keresik a válaszokat, melyek túlmutatnak önmagukon, s sokszor a társadalom működését is érintik, így például foglalkoztatja őket az igazságosság, a maguknak és másoknak való megfelelés kérdése. *Green* összes regényére jellemző, hogy nem becsüli le a tinédzserek érettségét, érzelmi mélységét, s jó érzékkel tapint rá elmélkedő, etikai kérdések iránti fogékonyságukra, valamint

arra, hogy a *young adult* műfaja tökéletes lehetőséget biztosít a kamaszok és a világ kapcsolatának sokdimenziós ábrázolására (Talbot, 2014).

Green regényeinek, így a *Papírvárosoknak* is további erőssége a rendkívül árnyalt „Green-tinédzsereken” kívül, hogy nyitott végű lezárásaik és intertextuális kapcsolódási pontjaik által túllépnek azon az általános nézeten, hogy a *young adult* műfaja elsősorban a populáris kultúra produktuma lenne.

Green komplex ön- és világszemlélettel rendelkező szereplői nemcsak egyféleképpen tekintenek magukra és a világra; ennek megfelelően a regény olvasata sem csak egyfajta befogadást tűr meg, mint ahogy azt a populáris kultúra művei esetében előzetesen feltételezhetné az olvasó. *Green* regényei aktív olvasót követelnek, hiszen folyamatos fejlődésben lévő reflektív szereplői (sok esetben nemcsak a főszereplő, hanem akár a többi karakter is, mint például a *Papírvárosok* Margója) lehetőséget adnak a folyamatos nézőpontváltásra, vélemények ütköztetésére, értékek újrafogalmazására.

A folyamatos nézőpontváltás lehetősége mellett a széles skálájú intertextuális utalások is tágitják azt a felfogást, miszerint a *young adult* pusztán a populáris kultúra rétegeibe tartozna. Egyfelől a *Green* által teremtett világok realista precizitással megfestett, ízig-vérig huszonegyedik századi világok, melyben a megcélzott olvasóközönség él, s jól ismeri azt. Karakterei – így Margo is – ugyanazokat a népszerű zenekarokat hallgatják példának okért, mint amelyeket jó eséllyel a megcélzott olvasók. Ugyanakkor *Green* kamaszai sok esetben rendkívül olvasottak. Így történhet meg a *Papírvárosokban*, hogy Margo az eltűnésekor nemcsak kedvenc zenekara poszterével hagy nyomokat maga után, hanem olyan intertextuális utalásokat is beépít *Green* a nyomravezető jelek közé, mint például *Walt Whitman* versei⁶ vagy *Sylvia Plath* regényei. Intertextuális utalásai egyfajta kultúrákövetítő (vagy sok esetben akár -pótló) szerepet is betölthetnek a regényekben, hiszen hozzájárulnak ahhoz, hogy az idézett művekkel megismerkedjenek a fiatal olvasók is, közelebb hozva ezáltal hozzájuk azokat. Ezt a folyamatot segíti az is, hogy *Green* huszonegyedik századi kontextusba helyezi ezeket a műveket, támogatva ezzel azok befogadását a kamaszok számára.

Ezek a tényezők teremtik meg azt a közeget a *Papírvárosokban*, melyben a szereplők sorsa formálódik. A nyomozás motívuma és az önismeret problematikája mellett olyan fontos, a tinédzsereket foglalkoztató témák fonódnak össze a regényben, mint a barátság, szerelem, emberismeret, szülőknél való megfelelés, társadalomnak való megfelelés, látszat és valóság közti értékkülönbség kérdése.

A regény végére Margo nemcsak az őt körülvevő világról fogalmaz meg kemény kritikát, hanem önmagáról is: nemcsak a város volt papírból, melyben élt, hanem

⁶ Margo eltűnésekor *Whitman Ének önmagáról* című versét hagyja hátra Quentinnek. A vers olvasata s a lány által bejelölt részek újra és újra értelmezése viszi közelebb a fiút ahhoz, hogy ne csak Margóra találjon rá, hanem önmagát és a világhoz való viszonyát is jobban megértse a vers tükrében.

önmagát is papírlányként definiálja a könyv zárásakor. A történet vége mégis nyitott: Quentin ugyan megtalálja a keresett lányt, de önmagával kapcsolatban számos kérdése van, melyekre még nem kapott válaszokat, azonban elindult az úton, mely elvezetheti azok megtalálásához. A megcélzott olvasóközönség számára pedig úgy gondolom, ez az egyik legnagyobb dolog, amit adhat a regény: segítheti az olvasókat, hogy reflektívebben tekintsenek környezetükre és önmagukra.

III. *Young adult* regények a középiskolákban

Torbó Annamária korábban idézett tanulmányában a következőképpen fogalmaz a *young adult* regények műfajáról: „Azért bír kulcsfontosságú jelentőséggel a fiatalok életében, mert egyszerre képes menekülést és katarzist biztosítani számukra a mindennapi problémák közepe.” (Torbó, 2019, 238. o.)

A szerzővel összhangban úgy gondolom, nem elhanyagolható szempont, hogy egy olyan műfajról beszélünk a *young adult* esetében, mely a tinédzserek szemszögéből reflektál az őket körülvevő világra, s ez az ismerősségérzet sokszor megnyugvást is jelenthet számukra a mindennapok kihívásai közepe, valamint segítséget jelenthet a mű befogadásában is.

Green regényeinek narrációja, motívumvilága, szemléletváltásai, intertextuális utalásai mind a mű értő befogadását támogatják. Az ismerős témák, motívumok, árnyalt nézőpontok –melyekbe könnyű behelyezkedni a huszonegyedik századi kamasznak – mind hatalmas diskurzusképző erővel bírnak, melyre remekül lehet építeni a középiskolai oktatás során.

A *young adult* műfaja a felsorolt jellemzőknek köszönhetően valóban képes megszólítani az adott korosztályt (ezt igazolja a könyvek és a könyvekből készült alkotások népszerűsége is). Ez a megszólíttóság az, ami kulcsfontosságú szerepet játszhat a kamaszok tanulási folyamatában. Ahogy arra Nagy Ádám a *young adult* alkotásokról szóló, korábban említett tanulmányában is felhívja a figyelmet, a *young adult* regények ismerős világukkal egyfajta előzetes ismeretként már jelen vannak a diákok világában. Az előzetes ismeret a konstruktivizmus szerint is fontos szerepet játszik a tanulás folyamatában. A regények egyfajta bázist képezhetnek így a diákok számára, melyhez az új ismeretek később könnyebben fognak kapcsolódni (Nagy, 2020).

A diskurzusteremtés könnyebbségét hangsúlyozza Arató László is, aki szerint a best-seller ifjúsági regények (ide sorolhatók *Green young adult* regényei is) globális jellegűeknek köszönhetően könnyebben képesek megszólítani a fiatalabb korosztályt. Ahogy arra Arató is kitér, ezek a regények sokszor olyan témákat (önismeret, szerelem, barátság, halál stb.) dolgoznak fel, melyek globálisan érthetők, továbbá a globális média által terjesztett média- és műfajötvetetek (Arató, 2016).

A *young adult* művekre is igaz mindez, mind a témát, mind a média- és műfajötveteket illetően, ezt igazolja a regényekre jellemző műfaji hibridizáció, valamint gyakori a filmes adaptáció megvalósulása is. A diákok számára az ebben a formában megjelenő világ nem idegen, hiszen ahogy Arató is fogalmaz: „ebben a szöveghálózatban élnek” (Arató, 2016, 32. o.), így a diákok affinitása az irodalomtanulás iránt növelhető lehet a bestsellerek, *young adult* művek bevonásával.

Ugyan hagyományosan a *young adult* műfaját a populáris kultúra rétegébe szokás sorolni, mégis fontos szerepet játszhatnak e regények az oktatásban. Fontos funkciót tölthetnek be az irodalomoktatás során a „magasabb szintű irodalomértés” előkészítésben is. (Arató, 2016, 29. o.) Arató *Védőbeszéd a ponyvairodalom mellett* című tanulmányában a következőképpen fogalmaz a bestseller regényeket illetően: „Természetesen az összes irodalmi kompetencia fejlesztésére nem elégségesek a bestsellerek, de a hozzájuk kialakított reflexív, értelmezői viszony előkészíti a magasabb szintű irodalomértést.” (Arató, 2016, 29. o.)

Továbbá nem elhanyagolható a tény, hogy a diákok e művek szereplőivel és problémáival könnyebben létesítenek személyes azonosuláson alapuló kapcsolatot (Arató, 2016), ami elvezetheti őket az olvasás esztétikai élményének átéléséhez, s segítheti az olvasóvá válásuk folyamatának elindulását. E regények – akár csak a gyermek- és ifjúsági irodalom más alkotásai is – jellegükből adódóan közel állnak a diákokhoz, hiszen mind a tematika, mind a szöveg nyelvi megformálása szempontjából figyelembe veszik a diákok életkori sajátosságait, így semmiféleképpen sem érdemes kizárni őket az oktatás gyakorlatából.

A *young adult* regények nemcsak az irodalomoktatásban játszhatnak fontos szerepet, hanem az etikaoktatásba is kiválóan beépíthető műveket jelenthetnek. Ahogy azt korábban, a *young adult* műfaj sajátosságainak bemutatásánál is láthattuk, a regények központjában gyakran olyan fontos témák állnak, melyek az etikaoktatás kulcsfogalmait is képzik (önismeret, barátság, szerelem, emberi kapcsolatok, társadalmi problémák stb.).

Az olyan szerzők, mint Green, érzékenyen, több nézőpontból ábrázolják ezeket a kérdéseket (mint ahogy teszi azt például a *Papírvárosok* című regényében az önismeret problematikájával), így elkerülik azt a veszélyt, hogy didaktikussá váljanak az erkölcsi témák tárgyalásakor. A jellemzően lezáratlan, nyitott végű történetek megteremtik a belehelyezkedés lehetőségét az egyéni olvasat kialakítására: a befogadónak önmagának kell megoldást találnia a regényben felmerülő erkölcsi kérdésekre, dilemmákra. Ezáltal a *young adult* történetek remekül alkalmazhatók válhatnak az etikaoktatás során is, akár órai feldolgozás által, szemelvények, részletek felhasználásával. A regények narrációja lehetővé teszi a belehelyezkedés számos formáját, akár kreatív írásos feladatok által, akár drámajátékok bevonásával. A diákok így a megismert szövegrészletek tükrében közvetve tudnak reflektálni etikai kérdésekre is.

Arató László korábban idézet tanulmányában a következőképpen fogalmaz: „Az irodalomtanításnak alighanem az idegen megismerése, ill. ezen keresztül az önmegismerés

a fő célja.” (Arató, 2016, 34. o.) E ponton találkozhat akár az irodalom- és az etikaoktatás gyakorlata is, hiszen mindkét tárgy fontos célkitűzése a tanulók személyiségének fejlesztése.

A *young adult* műfajának bevonása az oktatás gyakorlatába (legyen az irodalom- vagy etikaóra) végső soron diskurzusképző ereje által hozzájárulhat a diákok olvasási kedvének növeléséhez, valamint a reflektált ön- és világszemlélethez, hatékonyan támogatva ezzel a nevelési-oktatási folyamatot.

Felhasznált irodalom

Arató László (2016): *Védőbeszéd a ponyvairodalom mellett.*

Letöltés: http://epa.oszk.hu/03300/03300/00002/pdf/EPA03300_konyv_es_neveles_2016_2_023-034.pdf (2021. 09. 27.)

Asher, J. (2017): *Tizenhárom okom volt.* Könyvmolyképző Kiadó Kft., Budapest.

Bárdos József, Galuska László Pál (2013): *Fejezetek a gyermekirodalomból.*

Letöltés: https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/schoolbook/documents/Gyermekirodalom_betekint1eb4.pdf (2021. 01. 22.)

Cart, M. (2018): *How America Invented 'Young Adult' Fiction for a New Kind of Teenager.* Letöltés: <https://www.zocalopublicsquare.org/2018/05/03/america-invented-young-adult-fiction-new-kind-teenager/ideas/essay/> (2021. 01. 22.)

Deakin, K., Brown, L. A. és Blasingame Jr, J. (2015): John Green: Teen Whisperer. *Studies in Young Adult Literature* (49). Rowman & Littlefield Publishers, Maryland.

Green, J. (2013): *Csillagainkban a hiba.* Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., Budapest.

Green, J. (2015): *Papírvárosok.* Gabó Kiadó és Keresk. Kft., Budapest.

Green, J. (2018): *Teknősök végtelen sora.* Gabo Könyvkiadó és Keresk. Kft., Budapest.

Hays, S. (2018): *Portraits of the Modern American Teenager in the Novels of John Green.* Letöltés: https://jewlscholar.mtsu.edu/bitstream/handle/mtsu/5637/Hays_mtsu_0170E_10923.pdf?sequence=1&isAllowed=y (2021. 01. 22.)

Nagy Ádám (2020): Jedik, varázslók és zombik mint diskurzusképző konstruktivisták. A popkultúra bevonási lehetőségei a tanulási folyamatba. *Új pedagógiai szemle.* **70.** 1-2. sz., 147–157.

Talbot M. (2014): *The Teen Whisperer. How the author of „The Fault in Our Stars” built an ardent army of fans.*

Letöltés: <https://www.newyorker.com/magazine/2014/06/09/the-teen-whisperer> (2021. 01. 22.)

Torbó Annamária (2019): Kívülálló, varázslók, disztópiák: A young adult gyökereitől a kortárs popkultúráig. *Studia Litteraria,* **58.** 1-2 sz., 227–242.

Letöltés: <https://ojs.lib.unideb.hu/studia/article/view/4272/4107> (2021. 01. 22.)